

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

DKOW-WEPW-ER- 278/12

Warszawa, 21 listopada 2012 r.

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

S. R. Rojek
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 20. 11. 12.
nr. 9746 podpis. [signature]

Szanowny Panie Marszałku

odpowiadając na oświadczenie złożone przez Pana Senatora Jarosława Wojciecha Obremskiego (BPS/043-19-763/12), na 19. posiedzeniu Senatu RP dnia 18 października 2012 r., dotyczące planów w zakresie zrównania opłat naliczanych za opiekę przedszkolną dziecka do 1 zł za szóstą i kolejną godzinę opieki dziennie, uprzejmie informuję:

W Ministerstwie Edukacji Narodowej przygotowany został projekt nowych rozwiązań prawnych zawierających propozycje wsparcia finansowego dla gmin w realizacji zadań dotyczących wychowania przedszkolnego. W projekcie tym rząd nie ogranicza się jednak wyłącznie do prostego dofinansowania gmin. Uznaje się za zasadne, by zmiany te były znacznie dalej idące. Celem zmian jest, by wsparcie udzielane samorządom terytorialnym zapewniało zmniejszenie obciążeń finansowych dla rodziców oraz skutkowało zwiększeniem liczby miejsc wychowania przedszkolnego i podniesieniem jakości edukacji przedszkolnej.

Przygotowując projekt *założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty* Ministerstwo Edukacji Narodowej przeanalizowało wysokości opłat w gminach i tak skalkulowało kwotę dotacji, aby nie tylko pokryła ona zmniejszenie dochodów samorządów z tytułu ustawowego obniżenia wysokości opłat rodziców za czas przebywania dziecka ponad bezpłatny wymiar nauczania, wychowania i opieki, ale również dostarczyła samorządom środków na rozwój wychowania przedszkolnego. Planuje się, że dotacja będzie udzielana na każde dziecko objęte wychowaniem przedszkolnym, niezależnie do jakiej uczęszcza placówki (tj. przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego) oraz niezależnie od tego czy jego rodzice dotychczas płacili opłaty. W tym kontekście projektowane rozwiązanie nie tylko nie spowoduje dodatkowych kosztów dla samorządów, ale będzie stanowiło wsparcie ich budżetów. Warto zaznaczyć, że ze względu na mały udział rodziców płacących opłaty oraz niższe stawki za godzinę, przede wszystkim gminy wiejskie będą wspierane dzięki projektowanemu mechanizmowi. Szacuje się, że w przypadku gmin wiejskich ponad 80% środków przekazanych w postaci dotacji będzie mogło być przeznaczone na rozwój wychowania przedszkolnego.

Od 20 lat zakładanie i prowadzenie m.in. publicznych przedszkoli jest obowiązkowym zadaniem własnym gmin [art. 105 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o *systemie oświaty* (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.)]. Równocześnie, zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o *samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.), do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie edukacji publicznej, a taką potrzebą jest m.in. organizacja wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-6 lat. Jednym z istotnych elementów samodzielności jednostek samorządu terytorialnego jest samodzielność finansowa, tzn. prawo samodzielnego prowadzenia gospodarki finansowej - pobierania dochodów określonych w ustawach (władztwo dochodowe) oraz dysponowania nimi - w granicach określonych przez ustawy - dla realizacji prawnie określonych zadań (władztwo wydatkowe).

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są m.in. udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

Zadaniem organu prowadzącego przedszkola, szkoły i placówki zgodnie z art. 5 ust. 7 pkt 1 i 4 cyt. ustawy o *systemie oświaty*, jest zapewnienie warunków działania przedszkola, szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki oraz wyposażenia przedszkola/szkoły w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania.

Od 1 września 2011 roku dziecko w wieku 5 lat jest obowiązane ustawowo do odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w przedszkolu, oddziale przedszkolnym zorganizowanym w szkole podstawowej lub innej formie wychowania przedszkolnego. Tym samym wszystkie dzieci w tym wieku mają zapewnione miejsce w przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej lub w innej formie wychowania przedszkolnego (w punkcie przedszkolnym, zespole wychowania przedszkolnego). Za kontrolę realizacji tego obowiązku, zawsze odpowiadał i nadal odpowiada dyrektor obwodowej szkoły podstawowej.

Równocześnie mając na uwadze poniższe wskaźniki dotyczące uczestnictwa zarówno dzieci pięcioletnich, jak i trzy i czteroletnich w wychowaniu przedszkolnym, można stwierdzić, że objęcie obowiązkiem przedszkolnym dzieci 5-letnich nie spowodowało zmniejszenia liczby dzieci młodszych uczęszczających do placówek przedszkolnych.

W roku 2007/2008, czyli w roku poprzedzającym przygotowanie projektu ustawy wprowadzającej obowiązek edukacji przedszkolnej dla pięcioletników, odsetek dzieci w tym wieku korzystających z wychowania przedszkolnego wynosił niecałe 58%. Obecnie wszystkie dzieci pięcioletnie objęte są obowiązkiem przedszkolnym. Jednocześnie, od 2007 roku odsetek trzylatków w przedszkolach zwiększył się z 36% do 53% a czterolatków z 48% do 68%. Między rokiem szkolnym 2010/11 a 2011/12 odsetek dzieci 3 letnich objętych wychowaniem przedszkolnym zwiększył się o 3,5 punkty procentowe do 53,2% populacji. W przypadku dzieci 4-letnich wzrost ten wyniósł 4,4 punkty procentowe osiągając poziom 68,9% populacji. Wstępne dane z roku szkolnego 2012/13 potwierdzają dalszy wzrost odsetka dzieci 3 i 4 letnich objętych wychowaniem przedszkolnym. W roku szkolnym 2011/12, w stosunku do 2010/11, liczba dzieci 3 i 4 letnich w placówkach przedszkolnych zwiększyła się o 54 tys. W liczbach bezwzględnych dynamika wzrostu liczby dzieci objętych

wychowaniem przedszkolnym przedstawia się w sposób następujący: w roku szkolnym 2007/2008 – 871,9 tys. dzieci, a w roku szkolnym 2008/2009 – 919,1 tys. dzieci (przyrost o 47,2 tys. dzieci). W kolejnym roku szkolnym - 2009/2010 liczba ta wzrasta do 994,1 tys. dzieci (przyrost o 75 tys. dzieci). W roku szkolnym 2010/2011 liczba ta osiąga wielkość 1 059,3 tys. (przyrost o kolejne 65,2 tys. dzieci). Wg danych wstępnych Systemu Informacji Oświatowej (na dzień 30 września 2012 r.) wychowaniem przedszkolnym objętych jest ogółem 1 215,451 tys. dzieci.

Warto również zwrócić uwagę, że w ostatnich latach nastąpił znaczny wzrost liczby miejsc edukacji przedszkolnej. Od roku 2008 powstało 1 511 publicznych i niepublicznych punktów przedszkolnych oraz zespołów wychowania przedszkolnego (w tym na wsi 983). W 2010 r. placówek tych było ogółem 1 234 (w tym na wsi 877). Od roku 2008 liczba przedszkoli (publicznych i niepublicznych) zwiększyła się o 1 313. Obecnie ich liczba wynosi 9 351 (w tym na wsi 3 058). W 2010 r. było ich 8 808, w tym na wsi 2 901 (w 2009 r. odpowiednio - 8 441 i 2 832). W tym samym czasie zwiększyła się o 3 001 liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. Obecnie jest ich 14 162 (w tym na wsi 9 375). W 2010 r. było ich 12 560 (w tym na wsi 8 576), w 2009 r. – 11 931 (na wsi 8 215), zaś w 2008 r. 11 161 (na wsi 7 906).

Wychowanie przedszkolne podlega stałemu monitorowaniu przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Najważniejszymi jego narzędziami są:

- prowadzone systematyczne monitorowanie wdrażania podstawy programowej wychowania przedszkolnego;
 - wyniki nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratorów oświaty.
- W podstawowych kierunkach realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2011/2012 znalazło się m.in. badanie prawidłowości nadzorowania przez dyrektora publicznej szkoły podstawowej spełniania przez dzieci pięcioletnie i sześcioletnie rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego.

Na rok szkolny 2012/2013 zaplanowano również kontrolę w zakresie „Prawidłowości nadzorowania przez dyrektora publicznej szkoły podstawowej spełniania przez dzieci pięcioletnie i sześcioletnie rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego” oraz „Prawidłowości organizacji oddziału przedszkolnego”. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w powyższym zakresie, kurator oświaty jest obowiązany do wydawania stosownych zaleceń.

Jednocześnie Ośrodek Rozwoju Edukacji podległy Ministerstwu Edukacji Narodowej, w ramach projektu systemowego „Doskonalenie strategii zarządzania oświatą na poziomie regionalnym i lokalnym” (w partnerstwie z Uniwersytetem Warszawskim), przygotował badania terenowe i ankietowe dotyczące edukacji przedszkolnej w Polsce, opublikowane następnie w książce „Edukacja Przedszkolna” skierowanej do przedstawicieli samorządów.

Warunki, w jakich przebywają, bawią się i uczą dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkole podstawowej oraz w innych formach wychowania przedszkolnego również są stale monitorowane przez właściwe jednostki sanepidu.

Wsparcie z budżetu państwa edukacji przedszkolnej jest traktowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, jako działanie priorytetowe. W projekcie budżetu na 2013 r. rząd zaplanował w rezerwie celowej nr 76

„Zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego” środki na ten cel w wysokości 320 mln zł.

Ustalając wysokości subwencji oświatowej dla jednostek samorządu terytorialnego na b.r., wzięto pod uwagę wszystkie dzieci sześciolatnie bez względu na to, czy rozpoczną obowiązek szkolny czy pozostaną w edukacji przedszkolnej.

Trudno jednocześnie stwierdzić, czy koszty, które ponosić będą rodzice, będą bardziej lub mniej znaczące dla ich domowych budżetów. Jest to przecież zależne od wielu czynników min. dochodów (statusu materialnego).

Projekt założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty zakłada zobowiązanie gmin do zapewnienia, od dnia 1 września 2014 r., wszystkim dzieciom czteroletnim, a od dnia 1 września 2016 r. również wszystkim dzieciom trzyletnim, miejsca realizacji wychowania przedszkolnego (pięcioletnie mają już zapewnione), co wykluczy wspomnianą sytuację „zajmowania miejsc dla dzieci, dla których tych miejsc nie starczyło”.

2 powiem

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Joanna Berdzik
Joanna Berdzik
PODSEKRETARZ STANU